

Sut i gychwyn chwiliad cyffredinol

Arweiniad i bobl sydd eisiau gwybod am ystad person ymadawedig

Beth yw'r Gwasanaeth Profiant?

Mae'r Gwasanaeth Profiant yn rhan o Wasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM. Mae'n gweinyddu'r system brofiant, sy'n rhoi'r hawl gyfreithiol i bobl i ddelio ag ystad (er enghraifft, arian, meddiannau ac eiddo) unigolyn sydd wedi marw.

Mae'r daflen hon yn rhoi cyngor i chi os ydych am gychwyn chwiliad cyffredinol gyda'r Gwasanaeth Profiant.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, cysylltwch â'ch Cofrestrfa Brofiant leol. Mae'r staff yno i'ch helpu - ond ni chânt roi cyngor cyfreithiol ichi.

Cyflwyniad

Fel arfer, pan fydd unigolyn yn marw, bydd yn gadael ystad (yn cynnwys arian, meddiannau ac eiddo) ac ambell waith, ewyllys.

Er mwyn gallu cael at yr ystad, mae angen i rywun (fel arfer ysgutor a enwir yn yr ewyllys) wneud cais i'r Gwasanaeth Profiant am ddogfen o'r enw Grant Cynrychiolaeth neu 'grant'. Profiant yw'r enw ar y broses hon. Y Gwasanaeth Profiant sy'n gweinyddu ceisiadau am grantiau yng Nghymru a Lloegr.

Os ydych eisiau gwybod am ystad rhywun a fu farw 12 mis neu fwy yn ôl, gallwch ofyn i'r Gofrestrfa Brofiant gynnal chwiliad cyffredinol am grant yr ystad honno.

Pam fod angen chwiliad cyffredinol arnaf?

Efallai y byddwch am gynnal chwiliad cyffredinol os oes gennych ddiddordeb yn ystad rhywun a fu farw sawl blwyddyn yn ôl (er enghraifft, os ydych yn meddwl bod perthynas oedrannus wedi gadael arian i chi yn ei ewyllys neu os ydych yn ymchwilio i'ch coeden deulu).

Fodd bynnag, os ydych eisiau gwybod am ystad rhywun sydd wedi marw'n ddiweddar iawn, bydd angen i chi wneud cais am chwiliad sefydlog. Cewch fwy o wybodaeth am hyn yn y daflen **PA10 'Sut i gychwyn chwiliad sefydlog'** sydd ar gael ar ein gwefan (www.theprobateservice.gov.uk).

Pa gofnodion sydd ar gael?

Mae gan y Gwasanaeth Profiant Galendr Profiant, sef mynegai cenedlaethol o bob ewyllys a grant sydd wedi'u caniatu ers 1858 yng Nghymru a Lloegr.

Hyd at 1973, roedd y wybodaeth wedi'i chofnodi mewn cyfriflyfrau wedi'u rhwymo a elwid yn llyfrau calendr ac wedyn fe'u cofnodwyd ar microfiche tan 1996. Ers hynny, mae'r cofnodion yn cael eu dal yn ddigidol.

Gwneir cofnod yn y calendr yn y flwyddyn pryd y rhoddwyd y grant (nid o angenrheidrwydd y flwyddyn y bu'r ymadawedig farw) ac fe'u trefnir yn nhrefn yr wyddor yn ôl cyfenw'r ymadawedig.

Mae'r wybodaeth a roddir yn y Calendr wedi newid ychydig dros y blynyddoedd, ond bydd pob cofnod yn cynnwys y manylion canlynol:

- enw llawn a'r cyfeiriad olaf
- dyddiad marwolaeth
- y math o grant a ganiatawyd
- y gofrestrfa lle caniatwyd y grant, a dyddiad ei ganiatáu
- gwerth gros yr ystad.

Ble gallaf weld y Calendr?

Mae'r Calendr Profiant cyflawn yn y Brif Gofrestrfa Profiant yn Llundain. Bydd angen i chi chwilio'r Calendr llawn os nad ydych yn gwybod ble roedd yr ymadawedig yn byw.

Fodd bynnag, mae gan y rhan fwyaf o gofrestrfeydd profiant dosbarth galendrau ar gyfer yr hanner can mlynedd diwethaf o leiaf. Mae gan bob cofrestrfa profiant ddosbarth un derfynell canfod ewyllys sydd ar hyn o bryd yn cynnwys manylion yr holl Galendrau Profiant yn ôl i 1921. (Bydd y Gwasanaeth Profiant yn ymestyn y gwasanaeth hwn i ddarparu Galendrau'n ôl i 1858 yn ystod 2008/2009.)

Mae cyfeiriadau'r cofrestrfeydd profiant i'w cael yn y daflen **PA4** neu ar ein gwefan (www.theprobateservice.gov.uk).

Os ydych am wneud chwiliad cyffredinol, gallwch naill ai ymweld eich hun, neu ysgrifennu i ofyn iddynt gynnal chwiliad ar eich rhan.

Sut mae gwneud chwiliad cyffredinol fy hun?

Gallwch gysylltu â'ch cofrestrfa leol os ydych am chwilio drwy'r cofnodion. Ni chodir tâl am hyn - ond, os dewch o hyd i'r cofnod yr oeddech yn chwilio amdano, rhaid talu £5 am gopi o'r grant (a'r ewyllys, os oes un).

Sut rydw i'n ysgrifennu i ofyn am chwiliad cyffredinol ar fy rhan?

Os byddwch yn ysgrifennu i ofyn inni gynnal chwiliad, bydd yn costio £5 i gynnal chwiliad o'r pedair blynedd ddiwethaf ar ôl dyddiad marwolaeth yr un a fu farw. Mae hyn yn cynnwys copi o'r grant a chopi o'r ewyllys, os oes un.

Os ydych am i'r chwiliad fynd yn ôl fwy na pedair blynedd, codir ffi ychwanegol o £3 am bob cyfnod o bedair blynedd ychwanegol yr ydych am eu chwilio.

Os ydych am i ni gynnal chwiliad post ar eich rhan dylid cyfeirio eich cais i'r adran Chwiliadau Post yn:

Is-Gofrestrfa Brofiant Caerefrog
Llawr 1af, Castle Chambers
Clifford Street
Caerefrog YO1 9RG

Os byddwn ni'n cynnal y chwiliad ar eich rhan, ac os deuir o hyd i gofnod, byddwn yn anfon copi o'r grant atoch (a'r ewyllys os oes un) cyn gynted â phosibl.

Pa wybodaeth y mae angen i mi ei darparu?

Pa un a ydych yn chwilio eich hun neu'n gofyn i ni chwilio ar eich rhan, bydd angen y wybodaeth ganlynol arnoch:

- enw llawn yr ymadawedig, ei gyfeiriad parhaol olaf a'i ddyddiad geni;
- unrhyw enwau eraill yr oedd yr ymadawedig yn cael ei adnabod wrthynt, gan gynnwys yr enw ar y dystysgrif marwolaeth os yw'n wahanol i'r enwau yr ydych eisoes wedi'u rhestru;
- dyddiad y farwolaeth, neu os nad ydych yn ei wybod, ystod o ddyddiadau.

Mwyaf cywir fydd y wybodaeth a ddarparwch, mwyaf tebygol y bydd hi y gallwn ddod o hyd i unrhyw gofnodion sy'n bodoli.

Sicrhewch fod yr holl fanylion yn gywir, neu efallai na fydd eich chwiliad yn llwyddiannus. Os bu ichi sylweddoli'n yn ddiweddarach eich bod wedi rhoi manylion anghywir, cysylltwch â'r gofrestrfa brofiant sy'n delio â'r chwiliad cyn gynted ag y bo modd gyda'r wybodaeth gywir.

Beth os na ellir dod o hyd i'r cofnod yr ydw i'n chwilio amdano?

Efallai na fydd cofnod ar gael os:

- digwyddodd y farwolaeth amser maith yn ôl a grant heb ei ganiatáu;
- digwyddodd y farwolaeth yn ddiweddar iawn a does dim grant wedi'i ganiatáu eto.

Os ydych o'r farn ei bod yn debygol y caniateir grant yn fuan, gallwch naill ai aros cyn gwneud chwiliad arall neu ofyn am chwiliad sefydlog.

Cysylltiadau defnyddiol

Am wybodaeth gyffredinol am ewyllysiau a phrofiant:

www.direct.gov.uk/en/RightsAndResponsibilities/Death/index.htm

Am wybodaeth am y Gwasanaeth Profiant, gan gynnwys ffurflenni ar-lein:

<http://www.hmcourts-service.gov.uk/infoabout/civil/probate/index.htm>

I ddod o hyd i gyfeiriadau'r cofrestrfeydd profiant rhanbarthol:

<http://www.hmcourts-service.gov.uk/infoabout/civil/probate/registries.htm>

Ffurflenni a thaflenni Profiant

- PA1 Ffurflen gwneud cais am brofiant
- PA1A Ffurflen gwneud cais am brofiant (nodiadau canllaw)
- PA2 Sut i gael profiant (taflen)
- PA3 Rhestr ffioedd profiant (taflen)
- PA4 Cyfeiriadur cofrestrfeydd profiant a chanolfannau cyfweld (taflen)
- PA5 A oes angen grant cynrychiolaeth arnaf (profiant neu lythyrau gweinyddu)? (taflen)
- PA6 Beth fydd yn digwydd yn fy nghyfweliad profiant? (taflen)
- PA7 Sut i adneuo ewyllys gyda'r Gwasanaeth Profiant (taflen)
- PA7A Tynnu'ch ewyllys allan o'r Brif Gofrestrfa Brofiant (ffurflen)
- PA8 Sut i gofnodi cafeat (taflen)
- PA8A Sut i gofnodi cafeat (ffurflen)
- PA9 Sut i gychwyn chwiliad cyffredinol (taflen)
- PA10 Sut i gychwyn chwiliad sefydlog (taflen)
- PA1S Cais am chwiliad profiant (ffurflen)